

Homilie při Národní cyrilometodějské pouti

Velehrad, 5. července 2018

Drazí bratři a sestry,

tuto cyrilometodějskou pout' slavíme uprostřed roku plného kulatých výročí. Slavíme sté výročí Československa, které se zrodilo z nesmírných porodních bolestí velké světové války, a bylo spojováno s velkým očekáváním a nadějemi. Už po dvaceti letech však byla země ohrožena a vyhlásila mobilizaci, která byla předzvěstí světové války. Po krátkém svobodném nadechnutí nastoupila na čtyřicet let komunistická diktatura, v jejíž polovině lidé zvedli hlavu, ale jejich naděje zmrazilo sovětské tanky. Před pětadvaceti lety se svobodné Československo rozdělilo a vznikla Česká republika. Tehdy jsme tady na Velehradě děkovali Bohu za nový stát, vyprošovali mu požehnání a svěřovali celý národ Bohu rukama Panny Marie.

Dnes se díváme zpět a s radostí vzdáváme Bohu díky za nesčetné milosti, mnohé úspěchy a časté důvody k radosti a spokojenosti, na něž jsme si už zvykli a dokonce je považujeme za samozřejmé a dostatečně si jich nevážíme. Zároveň se díváme na mladé dějiny kriticky a čestně přiznáváme, že mnohé příležitosti jsme dobře nevyužili, ba neseme zodpovědnost za skutečnosti, které nahánějí strach nejen tím, že roste politický vliv potomků komunistických diktátorů. To je jen jeden z důsledků naší slepoty a neschopnosti vidět v souvislostech, ptát se po příčinách a důsledcích či ukazovat ochotu vzdát se některých příjemností a dívat se dál než na přítomnost a na své vlastní já. Proto neumíme odhalit novou tvář marxistické ideologie, když ji šíří i jiní než komunisté. I když přesedlala z oblasti ekonomiky do oblasti kultury, stále bere svobodu, rozvrací řád a budí nenávisť. Tentokrát nestaví na dělnictvu a chudině, protože jeho představitelé zbohatli, ale na menšinách, které prý většina utlačuje. Zpochybňuje všechno přirozené, jako je právo na život od početí až do přirozené smrti, rozdílnost muže a ženy či právo dětí na bezpečí domova postaveného na věrné lásce otce a matky, kteří své rozhodnutí zpečetili uzavřením nerozlučitého manželství. Naše krátkozrakost nám brání uznat oteplování a dělat kroky zodpovědnosti vůči přírodě. Dokud nám teče z kohoutků voda, sucho nás nezajímá. Ještě dlouho bychom mohli vyjmenovávat oblasti, v nichž se odehrává boj o budoucnost člověka i národa. To ta významná výročí nás vedou k vážnému zamýšlení nad podstatnými otázkami. Nestačí hltat informace, které nabízejí falešný pocit, že víme všechno. Je třeba hledat skutečnou moudrost.

Svatí Cyril a Metoděj položili u nás základy křesťanské kultury i státnosti. Jsem rád, že tuto kontinuitu nám dnes připomíná přítomnost lebkyně svaté kněžny Ludmily, která přijala křest od svatého Metoděje. Pohled do dějin nám ukazuje, že nejlepší plody našeho národa vyrostly z evangelia, které bylo přijato do života, které bylo přeloženo do řeči skutků. Ani dnes nemůžeme udělat pro náš národ nic lepšího, než se nechat vést Boží moudrostí. Falešné ideologie, nepoctiví populisté mezi politiky ani „šmejdi“ mezi obchodníky nás nemohou zmást, když budeme moudře stavět na Božím slově. Jen život z evangelia vytváří křesťanskou kulturu. Kdo žije za každých okolností z evangelia, které nám přinesli svatí Cyril a Metoděj, dělá to nejdůležitější pro šťastnou budoucnost našich rodin, našeho státu i Evropy.

V prvním čtení jsme slyšeli o velkém rozhodnutí izraelského národa po návratu z vyhnanství do vlasti. Znovu si zvolili Boha, který jim v dějinách prokázal tolik dobra.

Protože zakusili jeho otcovskou péči a moc, svěřili mu svou budoucnost, ale také se zavázali poslušností, bez níž se nemůže ukázat Boží ochrana a pomoc. I my jsme si před pětadvaceti lety, v prvním roce České republiky, u tohoto mozaikového obrazu zhotoveného k té mimořádné příležitosti, znovu zvolili Boha a Pannu Marii jsme pozvali za svědka. Protože známe svou vrtkavost, prosili jsme ji, aby ona sama naše rozhodnutí odevzdala Kristu a svou přímluvou chránila naši věrnost.

Zasvětit se znamená svěřit, odevzdat, dát se nejen do ochrany, ale i plně k dispozici. Zasvětit se Panně Marii znamená rozhodnout se patřit jí, být jako ona, nechat ji působit ve svém životě. Zasvětit se společně znamená dát se jí k dispozici nejen jako jedinec, ale i jako společenství.

V čem je Maria tak veliká? Přijala Boží vyvolení a řekla Bohu „Ano“. Bůh skrze ni novým způsobem vstoupil do dějin, když se v ní Slovo stalo tělem, když se z ní narodil Ježíš, Boží Syn, Spasitel světa. Dát se k dispozici Panně Marii znamená říkat jako ona Bohu „Ano“. Přijímat Boží slovo tak, aby se v nás stalo skutkem, aby se vtělovalo do našich skutků a postojů.

Boží slovo není jen moudrá, zbožná řeč. V Božím slově je přítomen sám Bůh. Když žijeme Boží slovo, vstupuje do nás, do našeho života, sám Bůh. Máme někdy pocit, že je Bůh daleko? Že nás opustil, že neslyší? Stačí jednat podle jeho slova a zakusíme jeho přítomnost. Stačí udělat skutek nezištné lásky a zakusíme, že on jedná v nás, protože je Lásky, a bez lásky nelze milovat.

Boží slovo proměňuje a uzdravuje srdce. Když učedníci na cestě do Emauz naslouchali Ježíši, který jim vysvětloval Boží slovo, přestali myslet na své zklamání – uzdravili se ze smutku, všimli si potřeby poutníka a nabídli mu domov. Když se jim dal poznat, vrátili se k apoštolům, aby jim sdělili svou zkušenost s Ježíšem. Když byli ve společenství, zjevil se jim znovu.

Žité Boží slovo buduje církev. Duchovní zkušenost, která se sděluje, buduje živé společenství, které nabízí novou zkušenost církve. Společenství, v němž jsou lidé ne kvůli sobě, ale pro Ježíše, který je uprostřed nich, je viditelným znamením Boží přítomnosti pro svět. Když církev dobře plní toto své poslání, svět už není bez Boha.

V uplynulém roce jsme dělali řadu různých zasvěcení. Zasvětit se společně znamená společně slíbit: Nechceme žít jen pro sebe, ale chceme společně žít pro Ježíše uprostřed nás a společně vydávat světu svědectví o něm. Jako společenství chceme být Marií, která dává světu Spasitele Ježíše. To může být nejcennějším darem pro naši společnost, která pak už nebude bez Boha, ale dostane příležitost objevit Boží moudrost, krásu křesťanské kultury a mír plný naděje.

+ Jan Graubner